

PALSTERNAKKA

Taustaa

Palsternakka (*Pastinaca sativa*) on kaksivuotinen, sarjakukkaiskasvien heimoon kuuluva vihannes- ja rohtokasvi, jota kasvatetaan sen juuren vuoksi. Juuren kuori ja malto ovat vaaleankellertäviä tai kermanvalkoisia. Palsternakka kasvattaa ensimmäisenä vuonna n. 40 cm korkean lehdistön ja pitkän, porkkanamaisen juuren, johon se varastoi toisena vuonna tuotettavien siementen tarvitsemia aineita. Palsternakan tieteellinen nimi *Pastinaca* juontaa juurensa latinan ruokaa merkitsevästä sanasta *pastus*. Palsternakasta on Suomessa käytetty myös nimiä morajuuri, pastinakka ja pasternakka.

Palsternakan vilttejä edeltäjiä on kasvanut Euroopassa ja Lähi-idässä. Viljelyyn palsternakka on otettu Välimeren alueella jo kauan ennen ajanlaskumme alkua: Kelttien tiedetään viljelleen palsternakkaa, kasvista löytyy mainintoja Antiikin Kreikan kirjallisista lähteistä ja se oli yksi roomalaisten tärkeimmistä ravintokasveista. Heidän mukanaan palsternakka levisi koko tunnetun antiikin alueelle. Villiintynyttä palsternakkaa kasvaa nykyisin lähes kaikkialla maapallon lauhkealla vyöhykkeellä. Suomessakin se kasvaa villiintyneenä erityisesti Varsinais-Suomen alueilla, ja sitä on tavattu aina Torniossa asti.

Keskiajalla palsternakka oli tärkeä viljelykasvi myös sen terveyttä edistävien ja lääkinnällisten ominaisuuksien takia, joista erityisesti luostarit olivat kiinnostuneita. Luostarit edistivätkin palsternakan viljelyn leviämistä mm. Pohjoismaihin, ja se tunnettiin Turussa ainakin jo 1700-luvulla. Palsternakan lääkinnälliset ominaisuudet ovat olleet yleisesti tunnettuja kansanlääkinnässä, mm. siemenistä ja nuorista lehdistä tehdyllä yrttiteellä tiedettiin olevan lääkinnällisiä vaikutuksia. Myös Elias Lönnrot opasti palsternakan käyttöön keitoissa ja juomissa sekä ”helpompien horkkien torjunnassa”. Palsternakasta onkin löydetty nykytieteen keinoin mm. flavonoideja ja furanokumariineja, jotka voivat aiheuttaa auringossa ihoärsytystä. Palsternakka voi siis olla herkemmille ihmisille allergisoiva, ja suojakäsineiden käyttö esim. sadonkorjuussa voi olla tarpeen.

Hiipumisesta uuteen nousuun

Porkkanan ja perunan kasvattaessa suosiotaan viljelykasveina palsternakan viljely hiipui. Se mielletään usein lähinnä liemijuurekseksi, ja sen käyttö sekä viljely on ollut Suomessa varsin vähäistä. Kotimaista palsternakkaa ei useinkaan ole saatavilla läpi vuoden, ja syysadonkin aikaan myydään myös ulkomaista palsternakkaa. Myös teollisuus tuo osan tarvitsemastaan palsternakasta ulkomailta. Palsternakan suosio on lähtenyt nousuun Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan vuodesta 2019 alkaen. Vaikka viljelyalat ovat pienentyneet, tuotantoa on onnistuttu tehostamaan. Vuonna 2024 palsternakan sato koko maassa oli 3 133 tuhatta kiloa [LUKEN maataloustilaston](#) mukaan, ja ammattimaisesti palsternakkaa viljellään Suomessa 167 hehtaarin alalla. Pitkän kasvukauden takia palsternakan ammatillinen viljely on painottunut Etelä-Suomeen, mutta sitä viljellään myös mm. Pohjanmaalla; Uudessakaarlepyyssä kasvatetaan viiden hehtaarin alueella noin kymmenesosa kotimaisesta palsternakasta.

Palsternakan arvostus myös ruuanlaitossa on alkanut kasvaa Suomessa 2000-luvulla. Se on monikäyttöinen kasvi. Maultaan se on aromaattinen, pähkinäinen ja hieman mausteinen ja etenkin kypsennettynä makea. Palsternakka ei pelkää pientä pakkasta, vaan sen maku usein voimistuu ja makeutuu yöpakkasten myötä; juuren varastohiilihydraatit pilkkoutuvat sokereiksi, joten myöhään korjatut palsternakat maistuvat makeilta.

Osan palsternakoista voi myös jättää maahan talvehtimaan, ja talven yli maassa olleissa palsternakoissa on jopa kolme kertaa niin paljon sokereita kuin syksyllä korjatuissa. Nopeasti kypsyvä palsternakka sisältää eteerisiä öljyjä ja tuo aromaattisuutta ruokiin ja lisukkeisiin jo pieninäkin määrinä.

Palsternakassa on yli kaksi kertaa enemmän kuitua ja lähes kolme kertaa enemmän C-vitamiinia kuin porkkanassa. Palsternakassa on myös melko runsaasti folaattia ja kaliumia sekä magnesiumia, kalsiumia, rautaa, muita B-ryhmän vitamiineja, C- ja E-vitamiineja. 100 grammassa palsternakkaa on noin 20 % päivittäisestä seleenin tarpeesta. Hiilihydraatteja ja energiaa palsternakassa on puolta vähemmän kuin perunassa.

Palsternakkaa voi käyttää ruuanlaitossa kypsennettynä ja raakana esimerkiksi porkkanaraasteen seassa, sekä suolaisissa että makeissa ruokalajeissa.

Villinä vieraslaji

Villi palsternakka on ohutjuurinen ja karvaampi maultaan kuin viljeltävä palsternakka. Palsternakkaa on jalostettu paksujuurisemmaksi jo keskiajalla. Uusien hybridilajikkeiden myötä palsternakkojen sato on tasalaatuistunut ja tuotto on lisääntynyt. Niiden kuori on myös sileämpi.

Villi palsternakka on vieraslaji, jonka leviäminen luontoon ei ole suotavaa. Palsternakan kasvattajien on huolehdittava siitä, ettei palsternakka pääse kukkimaan, siementämään ja leviämään puutarhan ulkopuolelle. Viljelyksestä karanneet villit palsternakat tulee hävittää ja villien palsternakkakasvustojen havainnoista on hyvä ilmoittaa vieraslajit.fi-sivustolla.

<https://vieraslajit.fi/lajit/MX.39244>

Maaperä ja olosuhteet

Pitkän juurensa vuoksi palsternakka menestyy parhaiten syvään muokatulla, runsasmultaisella hietamaalla, jonka ravinnetila on hyvä ja pH 6,5–7. Palsternakka ei viihdy happamilla mailla, joten maan kalkitsemisesta on hyvä huolehtia tarpeen mukaan. Vähähumuksisilla, karkeammilla hietamailla voi olla ongelmia hiekanlennon takia, ja multamaita pidetään palsternakalle liian kylminä. Turvemaat ovat rakenteellisesti erittäin hyviä palsternakalle, mutta niiden sijainti melko kylmillä paikoilla voi vaikuttaa sadon määrään; lämpimimmät turvemaat sopivat hyvin palsternakan kasvatukseen. Jäkillä savimailla ei yleensä ole riittävästi itämiseen tarvittavaa kosteutta, ja niillä myös nosto-olosuhteet voivat osoittautua haasteellisiksi palsternakan myöhäisen sadonkorjuun takia varsinkin sateisempina syksyinä – palsternakan nosto ei onnistu upottavissa olosuhteissa, joten peltolohkon ojitukseen on syytä kiinnittää huomiota.

Palsternakka viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisalla kasvupaikalla. Palsternakan itäminen on hidasta ja kasvuaika on verraten pitkä (130–140 vrk), se hyötyy pitkästä kasvukaudesta ja viljelypaikan lämpösummasta. Palsternakka menestyy myös viileässä ja kosteassa kesäsäässä, ja sen kasvu kiihtyy syyskesällä. Myös rannikon läheisyys voi olla etu sadonkorjuuta ajatellen, koska palsternakan pakkasenkestävyyttä hyödyntämällä voi jättää korjuun myöhäiseen syksyyn.

Palsternakkaa voi kasvattaa tasamaalla sekä harjussa. Palsternakka on syväjuurinen kasvi, ja harjuviljely antaa hyvät mahdollisuudet pitkien ja hyvämuotoisten juurten kasvulle vaikuttaen näin sadon laatuun.

Kuivina keväinä harjuviljely voi olla haasteellista veden puutteesta johtuvien itämis- ja taimettumisongelmien takia. Harjuviljely ei kokemusten mukaan kuitenkaan anna mahdollisuuksia tasamaata aikaisempaan kylvöön, ja vaatii enemmän aikaa, harjuntekoon soveltuvia laitteita ja kylvötekniikkaa.

Tasamaalla viljeltäessä varsinkin syvämultaisilta mailta saadaan myös hyviä palsternakkasatoja, kun taas matalamultaisilla ja jäykemmillä mailloilla sadot jäävät harjuviljelyä pienemmiksi. Tasamaan viljelytekniikka on yksinkertaisempi, kun harjuviljelyyn liittyvistä erityispiirteistä ja -laitteista ei tarvitse huolehtia.

Palsternakan ja muiden sarjakukkaisten kasvien (esim. porkkana) suositeltu viljelykierto on neljä vuotta. Riittävän pitkä viljelykierto auttaa torjumaan esimerkiksi laikkutauteja.

Maan muokkaus

Kevätkyntö saa maan kylvökuntoon muutamaa päivää syyskynnettyä nopeammin. Heti, kun maa on kuivunut muokkauskosteuteen, tehdään kylvömuokkaus. Pitkäjuurisena kasvina palsternakka vaatii syvän muokkauskerroksen, mutta on hyvä huolehtia siitä, ettei muokkauskerros tiivisty liikaa useamman muokkauksen myötä.

Harjuviljelyssä maata muokataan jyrsimellä, joka yleensä myös muotoilee harjut ja tiivistää ne, jottei kosteus pääse haihtumaan. Riviväli palsternakalla on sekä harjuviljelyssä että tasamaan viljelyssä 45–75 cm. Pyöränvälipenkki -tekniikasta on saatu hyviä kokemuksia palsternakan kasvatuksessa.

Lannoitus

Lannoitustarve on hyvä kartoittaa viljavuustutkimuksella ja ottaa huomioon myös esikasvin ja maalajin vaikutukset. Jos esikasvina on viljelty sokerijuurikasta, jonka naatti on kynnetty maahan, lannoitemäärää voi vähentää typen mukaan n. 20 kg/ha suositusmääriä pienemmäksi.

Palsternakan pitkän kasvukauden takia typpilannoitus on hyvä jakaa kasvukauden useampaan osaan. Keväällä lannoitteita annetaan vähemmän ja lisälannoitusta kesällä enemmän. Keväällä sijoituslannoitus 7–8 cm syvyyteen on eduksi. Heinäkuulla yleensä suositellaan lisälannoitusta, kun N puskuritaso on alle 30 kg/ha. Erityisesti keveillä kivennäismailla sateet voivat myös huuhtoa tyypeä kasvin ulottumattomiin pitkän kasvukauden aikana. Elokuun alussa NK-lannos on useimmiten paras, koska juuren kasvu on voimakkainta kasvukauden loppupuolella, ja siihen tarvitaan erityisesti kalaa.

Myös karjanlanta on palsternakalle hyvä lannoite, koska sen ravinteet mineralisoituvat lähes koko kasvukauden ajan eivätkä orgaaniseen ainekseen sitoutuneet ravinteet huuhtoudu herkästi. Karjanlannalla on myös maata parantava vaikutus; maa kuohkeutuu ja sen ravinteiden ja veden pidätyskyky paranevat. Useimmilla viljelmillä kuitenkin käytetään mineraalilannoitteita, koska orgaanisten lannoitteiden saanti ei läheskään aina ole mahdollista eikä sitä varten välttämättä ole tarvittavaa kalustoakaan.

Hivenravinteiden puutos ja sääolosuhteet voivat aiheuttaa palsternakalle kasvuhäiriöitä. Erityisesti boorin puute voi vaivata palsternakkaa erityisesti kuivassa maassa kasvaessaan. Lisä- ja hivenlannoitusta voi antaa nestemäisessä muodossa ja ruiskuttamalla, jos kasvuston lehtipinta-ala on riittävä.

Lue lisää lannoituksesta ja ympäristösitoumuksen vaikutuksista Luken Palsternakka-oppaasta (s.5–6).

Kylvö

Palsternakka hyötyy pitkästä kasvukaudesta ja kestää pieniä pakkasia. Kylvö on siis hyvä tehdä peruslannoitettuun maahan niin varhain kuin mahdollista – toukokuun alkupuolella tai suotuisissa oloissa jo huhtikuun lopulla. Palsternakan voi kylvää myös syksyllä, mutta ammattiviljelyssä se voi olla melko riskialtista.

Palsternakan siementen itävyys säilyy hyvänä vain vuoden, joten vanhempaa kuin edellisen vuoden siementä ei kannata käyttää. Palsternakka kylvetään matalaan, 1,0–2,0 cm syvyyteen.

Pilleröinti yleensä helpottaa kylvöä, mutta huonontaa itävyyttä ja taimettumista. Pillerimassan liukeneminen ja itäminen vaatii runsaasti kosteutta.

Palsternakka voi parhaimmillaan kasvaa yli puolen kilon kokoiseksi, joten sille on varattava riittävästi kasvutilaa. Riviväli palsternakalla on sekä harjuviljelyssä että tasamaan viljelyssä 45–75 cm, mitä voi sovitella traktorin ja hoitokoneiden mukaan. Sopiva taimiväli on n. 10–15 cm. Kylvöetäisyyteen vaikuttavat mm. juuren muoto ja odotettavissa oleva koko. Tuoretuotantoa varten palsternakkaa voi kylvää vähän tiheämpään, mutta silloin kannattaa käyttää pienikokoisia hybridilajikkeita.

Palsternakka ei idä alle +5-asteisessa maassa. Kylvökerroksen tulisi säilyä kosteana koko itämisajan, joka kestää keskimäärin 2–3 viikkoa. Maan lämpötila vaikuttaa huomattavasti taimettumisaikaan (katso Luken taulukko).

Esi-idätetyn siemenen käyttäminen nopeuttaa hiukan kasvuun lähtöä. Taimikasvatus ei ole palsternakalle paras vaihtoehto, sillä pääjuuren kasvun häiriintyminen voi aiheuttaa sen haarautumista.

Maan lämpötila	Taimettumisaika vrk
5 °C	57
10 °C	27
15 °C	19
20 °C	14

Luke: Palsternakka. IPM-ohjeet 2016

Kylvörivien tiivistäminen tukee pohjakosteuden nousua lähelle pintaa. Jos kevätahavat kuivattavat maan pinnan ennen oraan kasvua, kevyestä sadetuksesta voi olla apua.

Myös katteilla voi vauhdittaa kasvuun lähtöä, mutta se aiheuttaa lisäkustannuksia. Itämistä voi nopeuttaa laittamalla muovikalvon kylvöksen päälle. Se vähentää myös kuivumisen aiheuttamia riskejä. Muovi pitää muistaa kuitenkin poistaa heti taimettumisen alkaessa. Sen jälkeen voi kasvua tukea käyttämällä harsoa.

Riittävästi vettä ja ravinteita

Hyvälaatuisen palsternakan viljelyssä on tärkeää huolehtia tasaisesta ravinteiden ja veden saannista. Niiden puute muuttaa palsternakan juuren helposti puumaiseksi, ja kuivuus voi myös pysäyttää kasvun ja viedä osan sadosta. Luonnon sateet harvoin riittävät, joten kastelua tarvitaan. Se aloitetaan kevätkosteuden haihduttua, yleensä kesäkuun loppupuolelta alkaen. Runsasmultaisilla mailla 30 mm kerrallaan on sopiva kastelumäärä, karkeammilla kivennäismailla riittää 20 mm kerralla.

Rikkakasvit ja kasvitaudit

Palsternakan hitaan alkukehityksen vuoksi huolellinen rikkakasvien torjunta alkukesällä on tarpeen. Mekaanista torjuntaa tehdään haraamalla, minkä yhteydessä voidaan poistaa myös paritaimet ja tarvittaessa harventaa kasvustoa. Sopiva taimietäisyys on 12–16 cm. Viimeinen harauskerta kannattaa tehdä ennen rivivälien umpeenkasvua. Palsternakka kasvattaa loppukesällä voimakkaan naatiston, joka estää rikkakasvien kasvua. Mekaanisen rikkakasvien torjunnan mahdollisuudet ovat parantuneet haratekniikan kehityksen myötä.

Palsternakan lehtiä käsiteltäessä on syytä käyttää käsineitä, sillä lehdistä olevat alkaloidit saattavat aiheuttaa ihottumaa etenkin herkkäihoisille ja auringonpaisteessa. Suojaa myös jalat lehtikosketukselta, ja ota suojautuminen huomioon myös poistaessasi kukkavartisia kasveja.

Palsternakka on herkkä rikkakasvien torjunta-aineille. Palsternakan hitaan itämisen myötä kaiken vihreän kasvuston tuhoavan aineen tehokas käyttö on mahdollista. Kun palsternakassa on 2–3 kasvulehteä, voidaan tehdä kemiallista torjuntaa myös myöhemmin itävien rikkakasvien poistamiseksi. Juolavehänä ja hukkakaura olisi hyvä torjua jo esikasvien aikana. Koska palsternakan torjunta-ainevalikoima on suppea, tyydyttävän torjuntatuloksen saamiseksi ruiskutusten optimointiin kannattaa kiinnittää huomiota.

Lue lisää rikkakasvien torjunnasta [Luken oppaasta](#).

Laikkutaudit vaivaavat ajoittain palsternakan viljelyä aiheuttaen hankalia ongelmia. Tauti on vaivannut eniten kasvustoja lohkoilla, joissa on aiemmin viljelty palsternakkaa ja/tai porkkanaa. Neljän vuoden viljelykierto on tärkeä kaikkien laikkutautien torjumisessa.

Mustamädän aiheuttaja *Mycocentrospora acerina* torjunta edellyttää kahden palsternakkavuoden jälkeen vähintään neljää vuotta muilla kasveilla; hyvä viljelykierto vähentää tautiriskiä. Mustamädällä on paljon muitakin isäntäkasveja kuin palsternakka. Mm. kaikki sarjakukkaiset kasvit ylläpitävät sitä ja muutamat rikkakasvit, kuten orvokkilajit lisäävät mustamätää. Mustamätä on pitkään maassa säilyvä tauti, jonka torjunta on vaikeaa. Sitä vastaan ei ole kemiallisia torjuntakeinoja. [Lue lisää](#).

Härmäsienet voittavat palsternakkaa erityisesti säätyypin ollessa härmäsienten kasville suosiollinen. Mm. *Erysiphe heraclei*-sieni aiheuttaa **härmää** palsternakassa ja myös muissa sarjakukkaisissa kasveissa. Se ilmenee kasvien pinnoilla vaaleana puuterimaisena sienikasvustona. Härmää voidaan torjua kaikilla palsternakalle hyväksytyillä tautien torjuntavalmisteilla.

Tavanomaisessa viljelyssä voidaan käyttää atsoksistrobiinitoainemateriaaleja *Alternaria*- ja *Cercospora*-sienten aiheuttaman laikon sekä palsternakan härmän torjuntaan. Käyttömäärät ja käyttökerrat kannattaa tarkistaa käyttöselosteesta ja /tai [Kasvinsuojeluinerekisteristä](#). Tutkimukset ovat antaneet viitteitä siitä, että laikkutautiruiskutusten aikaistaminen jossain tapauksissa voisi tuottaa parempia torjuntatuloksia.

Tuholaiset

Palsternakan taudit ja tuholaiset ovat jota kuinkin samat kuin porkkanalla, mutta niiden esiintymisistä on hyvin vähän tietoa. Palsternakka voi kärsiä jossain määrin sarjakukkaisten tuholaisista, mm. porkkanakemppi sekä porkkanakärpänen voivat vioittaa myös palsternakkaa, mutta tavallisesti tuholaiset eivät aiheuta suurempia ongelmia. Monesti myöskään kasvitautien torjuntatoimia ei tarvita. Paras tapa torjua tauteja on viljelykierto. Tauti- ja tuholaisvaaroja voi rajata myös viljelemällä muita sarjakukkaisia mahdollisimman kaukana palsternakasta. Kelta-ansoilla voi tarvittaessa kartoittaa torjuntatarvetta ja sen ajankohtaa.

Porkkanakärpänen (*Psila rosae* eli *Chamaepsila rosae*) on kiiltävänmusta, noin puolen senttimetrin pituinen kärpänen, jonka raajat ovat hennot, karvattomat ja kellertävänruskeat. Aikuiset porkkanakärpäset munivat valkoiset munansa ravintokasvin tyvelle. Ne elävät sarjakukkaisten kasvien (erityisesti porkkanan, persiljan, kirvelin, kuminan ja palsternakan) juuristossa. Valkoiset, noin puolen sentin mittaiset toukat kuoriutuvat 1–2 viikon kuluttua ja kaivautuvat kasvin juuristoon.

Porkkanakärpäsen torjuntakynnys on 5 kärpästä/liimapyydyys/ viikko. [LUKEN levinnäisyystaulukosta](#) voi tarkastella mm. porkkanakärpäsen ajankohtaista lentoennustetta.

Porkkanakärpäsen lentoa tarkkaillaan keltaisilla liimapyydyksillä. Luotettavaa havainnointia varten tarvitaan 3–5 kpl pyydystä/palsternakkalohko. Tarkkaile pyydyksiä useamman kerran viikossa ja vaihda ne viikoittain, tai jos hyönteiset tai sääolosuhteiden liikuttama multa ja roskat vaikeuttavat havainnointia. Käytä katiskaverkkoa tai vastaavaa pyydyksen ympärillä, etteivät pikkulinnut jää niihin kiinni.

Porkkanakärpänen talvehtii koteloituneena maassa, joten kasvupaikkaa kannattaa vaihtaa porkkanakärpäshavainnon jälkeisenä vuonna. Viljelykierto onkin tärkeä ennalta ehkäisevä torjuntakeino kasvuharson lisäksi. Viljelypaikan valinnalla voi myös vaikuttaa, sillä porkkanakärpäset suosivat tuulelta suojaisia paikkoja. Kuivuus tappaa yli 90 % toukista. Kärpäset tulisi tuhota kemiallisesti ennen munintaa.

Aikuinen **porkkanakemppi** (*Trioza apicalis*) on parin millin mittainen, väriltään vihreä tai oranssinruskea hyönteinen, jolla on suuret läpikuultavat etusiivet. Se on porkkanan pahin tuholainen. Porkkanakemppi imee sarjakukkaisten kasvien lehtiä. Aikuiset porkkanakemppit talvehtivat kuusikoissa ja lentävät porkkanaviljelykselle touko-kesäkuun vaihteessa. Porkkanakemppin muninta on vilkkainta lentohuipun aikana, ja ne pysyvät kasvustoissa elokuun alkuun saakka. Munista kuoriutuu litteä, kellertävä ja lähes liikkumaton toukka, joita on eniten elokuun alussa. Pahinta tuhoa aiheuttavat talvehtineet, aikuiset naaraat.

Aikainen kylvö edesauttaa taimien kasvua mahdollisimman suuriksi kemppien lentohuipun alkaessa (yleensä kesä-heinäkuun vaihteessa). Porkkanakemppiä voidaan torjua kemiallisesti sekä mekaanisesti tuholaisverkon avulla.

Peltolude (*Lygus rugulipennis*) on moniruokainen ja nopealiikkeinen, noin 4,7–5,7 mm pitkä vihertävänruskea hyönteinen. Sen selässä on selkeästi erottuva V- kuvio. Sen toukat muistuttavat aikuisia luteita, mutta ovat kokonaan vihreitä ja siivettämiä. Luteet lentävät avoimille viljelyksille parveilemaan toukokuun loppupuolella. Parveilun jälkeen ludenaaraat aloittavat muninnan, jonka alustaksi kelpaa lähes mikä tahansa kasvi. Muna-aste kestää noin kolme viikkoa ja toukkia on kesäkuun puolesta välistä aina syyskuun alkupuolelle. Uuden sukupolven aikuiset ovat liikkeellä heinäkuun alkupuolelta lähtien.

Aikuiset luteet talvehtivat metsäkarikkeessa tai muussa suojaisessa paikassa. Talvehtineet luteet kuolevat kesällä munintajakson jälkeen.

Peltoluteella voi olla jopa 437 eri isäntäkasvia. Lude imee pikkutaimien kasvupisteitä ja erittää myös fytotoksista sylkeä. Taimen kasvupiste kuolee ja kasvu pysähtyy. Sirkkataimi saattaa joko kuolla tai se alkaa kehittää useita kasvupisteitä. Taimesta tulee pensasmainen ja moninaattinen. Se kasvaa kituen, eikä kehitä kunnon juurta.

Touko-kesäkuun vaihteessa, erityisesti lämpimällä säällä luderiski on suuri. Luteiden tarkkailuun on käytetty sinisiä liimapydyksiä, joskin niiden tehosta on monenlaisia näkemyksiä. Lohkolle sijoitetaan 3–5 pyydystä lohkon koon mukaan, yksi keskelle ja muut reunoille. Tarkastus tehdään päivittäin ja pyydykset vaihdetaan kerran viikossa. Luteen kemiallinen torjunta on haastavaa. Viljelypaikan valinnalla on merkitystä; luderiski on suurin pienillä, metsien ympäröimillä pelloilla.

Porkkanakempin ja peltoluteen tunnistaminen on haastavaa, ne muistuttavat suuresti sukujensa toisia lajeja. Tuholaisia voi torjua myös tuholaisverkolla. Sen tulee läpäistä auringonvalo ja kosteutta, mutta olla niin pienisilmäistä, etteivät tuholaiset pääse sen läpi (esim. 0,6 mm:n silmäkoko). Jos tuotannossa käytetään kemiallista rikkakasvitorjuntaa, se voidaan tehdä verkkoa poistamatta. Tuholaisverkko voidaan levittää heti kylvön tai viimeistään taimettumisen jälkeen. Verkko pysyy paikoillaan esim. noin kolmen kilon painoisilla hiekkasäkeillä suunnilleen viiden metrin välein. Verkon reunan voi myös mullata siihen soveltuvalla koneella.

Lue lisää: Frans Markula: [Porkkanan vaihtoehtoinen tuholaistorjunta tuholaisverkolla.](#)

Kasvinsuojelu

Useiden palsternakalla käytettävien kemiallisten aineiden käyttö on tarkkaan säädeltyä; tarkista [Kasvinsuojeluainerekisteristä](#) palsternakan kasvatuksessa sallitut aineet. Viljelykiertoa ja rikkakasvien torjuntaohjelmia suunniteltaessa pitää huomioida myös tiettyjen rikkakasvihävitteiden käyttöä koskevat käytön rajoitukset mm. perättäisten vuosien ja [vesistöjen läheisyyden](#) suhteen.

Ilmastonmuutos vaikuttaa tuhohyönteisten leviämiseen ja tulee todennäköisesti muuttamaan myös taudinaiheuttajajistoa. Siihen voidaan valmistautua mm. kehittämällä uusia torjuntamuotoja.

Sadonkorjuu mahdollisimman myöhään

Alkukesän hitaan kasvun jälkeen palsternakka alkaa kasvattaa voimakkaasti naattia heinäkuun loppupuolella. Sen jälkeen kasvi alkaa koota vararavintoa juuriosaan. Kasvu jatkuu pitkälle syksyyn, ja sitä voi hyödyntää mahdollisimman pitkään, pellon jäätymistä ennakoiden. Nostoaika alkaakin yleensä vasta lokakuun puolivälistä. Palsternakan koko kasvaa vielä myöhään syksyllä eikä se juurikaan kärsi pienistä pakkasista. Kylmyys lisää juuren makeutta, kun pakkasen vaikutuksesta osa varastohiilihydraateista muuntuu sokeriksi.

Sato voi sopivissa olosuhteissa säilyä myös maassa talven yli, mutta se on nostettava melko pian roudan sulettua; talven yli maassa ollut juuri aloittaa nopeasti kukkavarren kasvattamisen, mikä heikentää selkeästi sen laatua. Myös talven maassa olleen palsternakkasadon myyntiaika jää keväällä melko lyhyeksi. Maassa talvehtineessa palsternakassa on todettu olevan kolme kertaa niin paljon sokereita kuin syksyllä korjatuissa.

Palsternakan hehtaarisato voi olla parhaimmillaan 20 tonnia. Palsternakka on hyvin kevyt ja hohkainen juures, jonka kuutio painaa vain noin 400 kg pienikokoisen porkkanakuution painaessa jopa 600 kg. Sato käytetään tuoreena tai teollisuudessa, joka tuo osan tarvitsemastaan palsternakasta ulkomailta.

Nostetaan naatista

Palsternakan nostoon käytetään yleensä naatista nostavaa porkkanan nostokonetta. Myös ratasvantaalla varustettua JUKO-sokerijuurikkaan nostokonetta on käytetty palsternakan nostamiseen, mutta koska palsternakan kuori on hauraampi kuin sokerijuurikkaalla, se voi kärsiä nostokoneen muovisesta puhdistusrullastosta. Palsternakka nostetaan meillä usein keskenkasvuisena, jolloin sen kuori ei ole ehtinyt vahvistua. Tämä voi vaikuttaa myös varastokestävyyteen.

Juurten vioittamista sadonkorjuun yhteydessä on varottava, se heikentää säilyvyyttä ja vioittunut juuri menettää helposti vettä. Listintään on hyvä kiinnittää erityistä tarkkuutta; naatti poistetaan mahdollisimman tarkkaan, mutta niin, ettei itse juuren pintaan tule haavaa. Listintäkohta ja kolhiintumat alkavat nopeasti tummua. Kylmä ilma voi myös haitata konenostoa lisäämällä juuresten kolhiintumisherkkyyttä. Kolhiutuneen palsternakan varastokestävyys kärsii kasvattaen varastotappioita vuoden vaihteen jälkeen.

Varastointi

Terveen palsternakan säilyvyys on hyvä, 6–8 kuukautta hyvissä varasto-oloissa. Palsternakka varastoidaan samalla tavalla kuin porkkana, ja on yhtä lailla arka nuutumaan, joten varaston jäähtytykseen ja kostutukseen on tarpeen kiinnittää huomiota.

Palsternakan säilytyslämpötila n. -0,5 -+2 astetta. Pimeä varastotila, varastoidaan laatikoissa. Säilytyspaikan ilmankosteus saa olla korkea (98 %). Muutaman viikon kylmävarastointi lisää palsternakan makeutta. Porkkanan tavoin myös palsternakka on herkkä etyleenille ja voi tuottaa sitä itsekin, jos se pakataan liian tiiviisti ja pidetään lämpimässä. Etyleeni aiheuttaa palsternakkoihin kitkerää makua.

Tutustu myös [Avomaan vihannesten esikäsittelystä ja jatkojalostuksesta -materiaaliin](#), jossa kerrotaan, mitä kauppakunnostuksella tarkoitetaan, avomaan vihannesten prosessoinnista, laadusta ja turvallisuudesta kasvisten säilyvyyteen vaikuttavina tekijöinä, jätteistä ja sivuvirroista sekä lisätiedon lähteistä ja MTK:n [Suomi Juuresmaa -oppaaseen](#), johon on koottu tietoa kotimaisten juuresten ja vihannesten avomaanviljelystä ja käytöstä.

Lähteet ja lisätietoa

Veli Hyttisen haastattelu

Aaltonen, M. MTT: Uusvanha palsternakka on vuoden vihannes. Koetoiminta ja käytäntö. Liite 15.3.2004, 61. vuosikerta, numero 1, sivu 6.

<https://jukuri.luke.fi/server/api/core/bitstreams/34182e1c-37bb-489d-b587-4ac82680c181/content>

Aaltonen, M., Hannukkala, A., Huusela-Veistola, E., Jalli, H., Ketola, J. ja Känkänen, H.: Palsternakka: IPM-ohjeet. Luonnonvarakeskus, Luke 2016. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-210-2>

Kasvinsuojeluinerekisteri <https://www.kemidigi.fi/kasvinsuojeluinerekisteri/haku>

Kasvinsuojeluaineiden vesistörajoitukset <https://tukes.fi/vesistorajoitus>

Kasvinsuojeluseura <https://www.kasvinsuojeluseura.fi/>

Kivijärvi, Pirjo et al.: [Kasvinsuojelu luomuvihannestuotannossa](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 117/2023.

Kojo, Margit: [Suomi Juuresmaa Opas KOTIMAISTEN JUURESTEN JA VIHANNESTEN AVOMAANVILJELYSTÄ JA KÄYTÖSTÄ](#) Avomaanviljelijöille – vihannestukuille – ammattikeittiöille. Maa- ja metsätalousministeriö, 2021.

Kotimaiset kasvikset ry ja Puutarhaliitto: [Palsternakka on vuoden vihannes 2004](#).

Lillas, Jakob: ”Kölden tog fem hektar palsternackor – men odlaren Mikael Segerstam ger sig inte” 15.5.2024 21:30 <https://yle.fi/a/7-10056854>

Luken ennustekartat mm. tuohyönteisten levinnäisyysalueista <https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?panel=kasvinsuojelu>

Luken Luonnonvaratieto-sivusto, palsternakan viljelyohjeet <https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/ipm-oppaat/palsternakka>

LUKE:n maataloustilasto https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_maa_puutar/0400_puutar.px/

Markula, Frans 2000: [Porkkanan vaihtoehtoinen tuholistorjunta tuholaisverkolla](#). Ammattikorkeakoulututkiminnon opinnäytetyö. Mustiala, Maaseutuelinkeinot, kevät 2020 (?)

Massinen, Sanni 6.11. 2019 [Palsternakka kannattaa valita sekä maun että terveyden kannalta](#)

Mäki, Maarit: [Avomaan vihannesten esikäsittelystä ja jatkojalostuksesta -materiaali](#). Vihanneksista Voimaa Viljelyyn -infotilaisuus 3.10.2023, Luke.

Painokallio, Tiina: [Palsternakka on vaateliäs kasvi](#). Puutarha.net, päivitetty 27.04.2026

Tynys, Outi: Palsternakan kasvatusta – näillä ohjeilla saat maukkaan juuren menestymään. Piha ja puutarha 6.4.2021 <https://www.meillakotona.fi/artikkelit/palsternakan-kasvatusta>

https://www.ilmastoviisas.fi/wp-content/uploads/2018/01/Esitys_Nissinen_porkkanan-tuholaiset.pdf

Kasvistieto: [Palsternakka](#) 15.9.2016. Teksti, kuva ja linkistä avautuva ruokaohje: Pirjo Toikkanen

<https://www.kekkila.fi/kasvikirjasto/palsternakka/>

<https://www.kotipuutarha.fi/muhkeat-juurekset/>

<https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/ipm-oppaat/porkkana/porkkanan-tuholaistorjunta#peltolude>

<https://luontoportti.com/t/1482/palsternakka>

<https://www.martat.fi/puutarha/hyotykasvit/palsternakan-kasvatus/>

<http://olemmepuutarhassa.fi/kuukauden-kasvi-palsternakka/>

<https://omapiha.info/jutut/palsternakan-viljelyohjeet/>

[Palsternakka - Satokausikalenteri](#)

<https://puutarha.net/artikkelit/porkkanan-taudit-ja-tuholaiset/>